

Valsts augu
aizsardzības dienests

Sēklu un šķirņu joma

Daiga Bajale

Sēklu kontroles departamenta direktore

daiga.bajale@vaad.gov.lv

10.02.2021.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Funkcijas

- Sēklu sertifikācija un aprīte
- Augu šķirņu aprīte
- Augu šķirņu selekcionāru tiesību aizsardzība
- Eiropas Savienības tiešmaksājumu un valsts atbalsta maksājumu administrēšana departamenta kompetencē esošajās jomās saskaņā ar normatīvajiem aktiem
- Bioloģiskā lauksaimniecība
- Ģenētiski modificēto kultūraugu līdzāspastāvēšana

Valsts augu
aizsardzības dienests

Starptautiskā sadarbība

- OECD tehniskās darba grupas un ikgadējās sanāksmes
- ISTA ikgadējās sanāksmes
- UPOV un CPVO Tehniskās Komitejas un darba semināri
- Ziemeļu – Baltijas valstu sēklu padomes sanāksmes (NBSCC) un darba semināri
- LIVSEED organizēti semināri par bioloģisko lauksaimniecību

Valsts augu
aizsardzības dienests

Rezultatīvie rādītāji, 2020

- Sēklu **kvalitatīvo īpašību noteikšana** – izanalizēti **6809** paraugi
- **Lauka pēcpārbaudē** 1529 lauciņos pārbaudītas **249** ziemāju, **349** vasarāju labību sēklu partijas un **191** lopbarības augu partija
- **Atļaujas** izmantot konvencionālo sēklas materiālu – **2044**, atteikumi – 118, izziņas par pārmaksātu VN -24
- Noņemti **40** paraugi **ĢMO** noteikšanai
- **Kaņepju** THC monitorings – noņemti **37** paraugi

Valsts augu
aizsardzības dienests

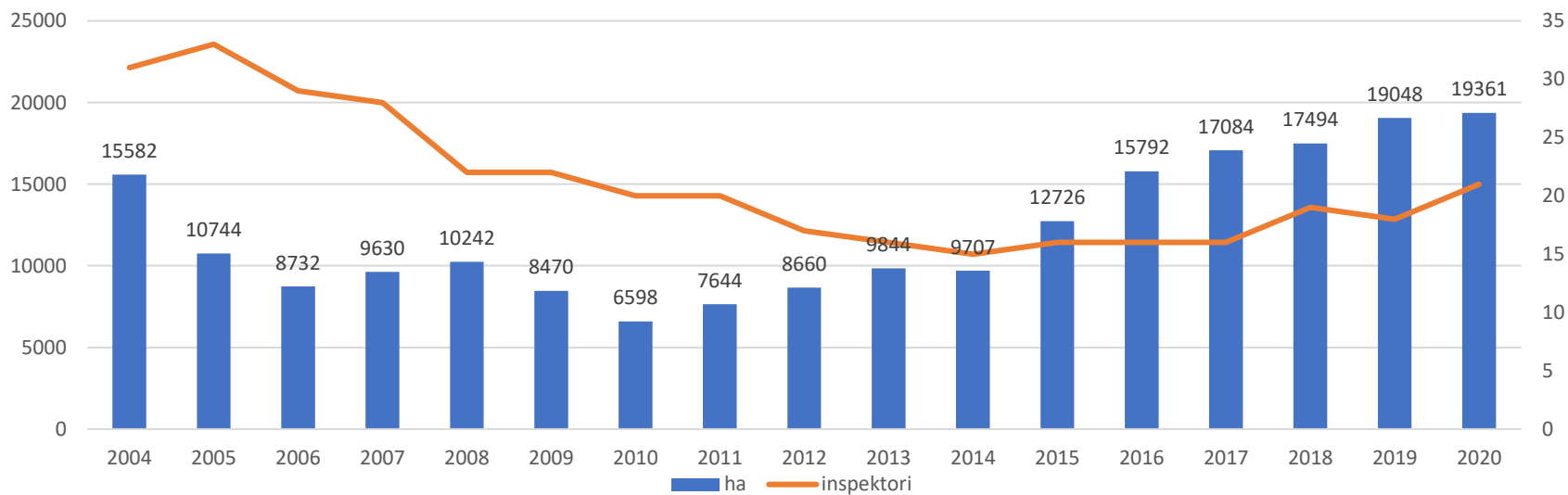
Rezultatīvie rādītāji, 2020

- Nodrošināta šķirņu uzturēšana **LAŠK** – 180 šķirnes, no jauna NAŠP virzīja 7 vasaras rapšu šķirnes, 1 kartupeļu un 1 sējas kaņepju šķirni
- Reģistrēti 305 **licences līgumi** par aizsargāto šķirņu pavairošanu
- Izvērtēti **šķirņu nosaukumi** – 12 šķirnēm
- Piešķirtas **selekcionāra tiesības** – 3 šķirņu aizsardzībai LV (saldais ķirsim, auzu un ziemas kviešu šķirnei)
- Sagatavotas **publikācijas "Latvijas Vēstnesim"** - lēmumi par iekļaušanu katalogā- 9, par termiņa pagarināšanu-10, par svītrošanu no kataloga-8, selekcionāra tiesību jautājumos - 11

Valsts augu
aizsardzības dienests

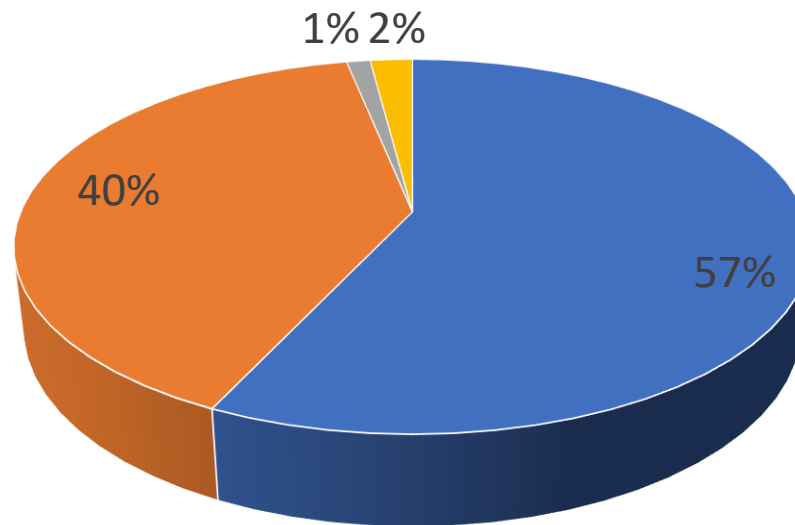
Lauku apskašu apjomi 2004 – 2020 un VAAD inspektoru skaits

Valsts augu
aizsardzības dienests

Sugu grupu sadalījums lauku apskatēs 2020.g., %

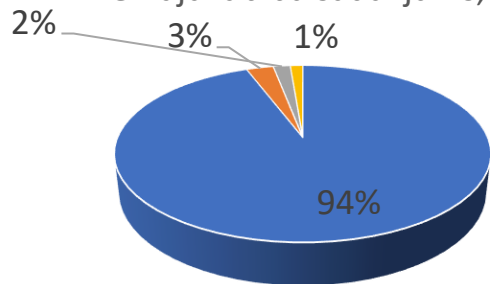
■ labības   ■ lopbarības augi   ■ Elļas augi un šķiedraugi   ■ Kartupeļi

Valsts augu
aizsardzības dienests

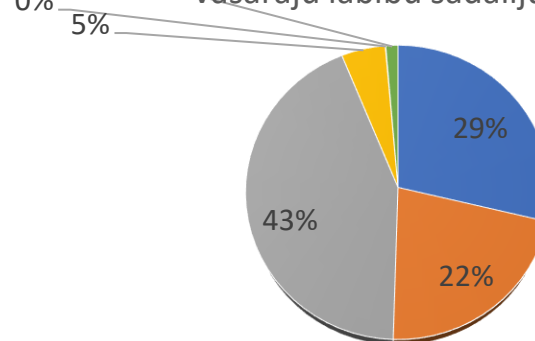
Labību sugu procentuālais sadalījums lauku apskatēs 2020.g.

Ziemāju labību sadalījums, %

■ Kvieši ■ Rudzi ■ Tritikāle ■ Mieži

Vasarāju labību sadalījums, %

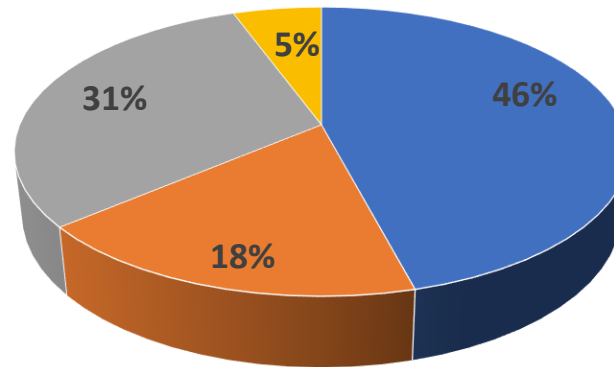
■ Kvieši ■ Mieži ■ Auzas ■ Griķi ■ Kailgraudu auzas ■ Rudzi

Valsts augu
aizsardzības dienests

Lopbarības augu sugu grupu procentuālais sadalījums lauku apskatēs 2020.g.

■ Stiebrzāles (lopbarības augi)

■ Tauriņzieži (lopbarības augi)

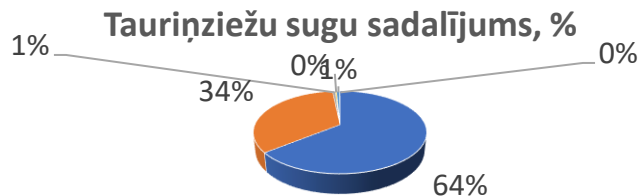
■ Pākšaugi (lopbarības augi)

■ Citi lopbarības augi (facēlija)

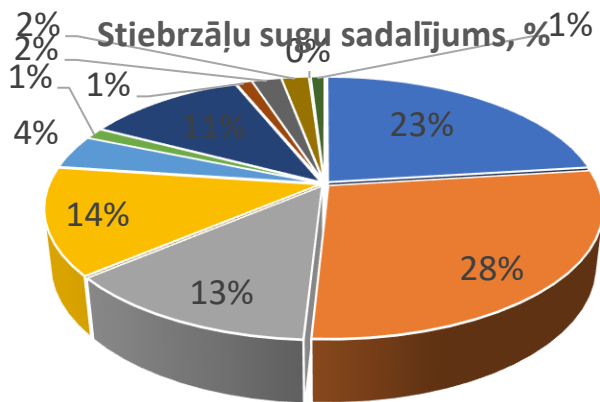

Valsts augu
aizsardzības dienests

Lopbarības augu sugu grupu procentuālais sadalījums lauku apskatēs 2020.g.

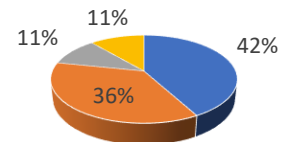

- Sarkanais āboliņš
- Baltais āboliņš
- Hibrīdā lucerna
- Bastarda āboliņš
- Austrumu galega
- Sējas lucerna

- Pļavas timotiņš
- Ganību airene
- Pļavas auzene
- Sarkanā auzene

Pākšaugu lopbarības augu sadalījums, %

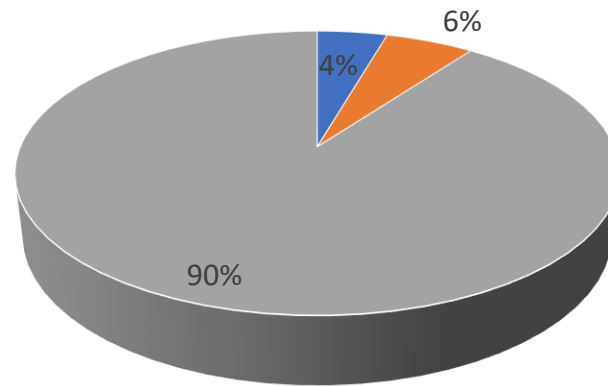

- Lauka pupas
- Sējas zirņi
- Sējas vīķi
- Smilts vīķi

Valsts augu
aizsardzības dienests

Elļas augu un šķiedraugu sugu grupu procentuālais sadalījums lauku apskatēs 2020.g.

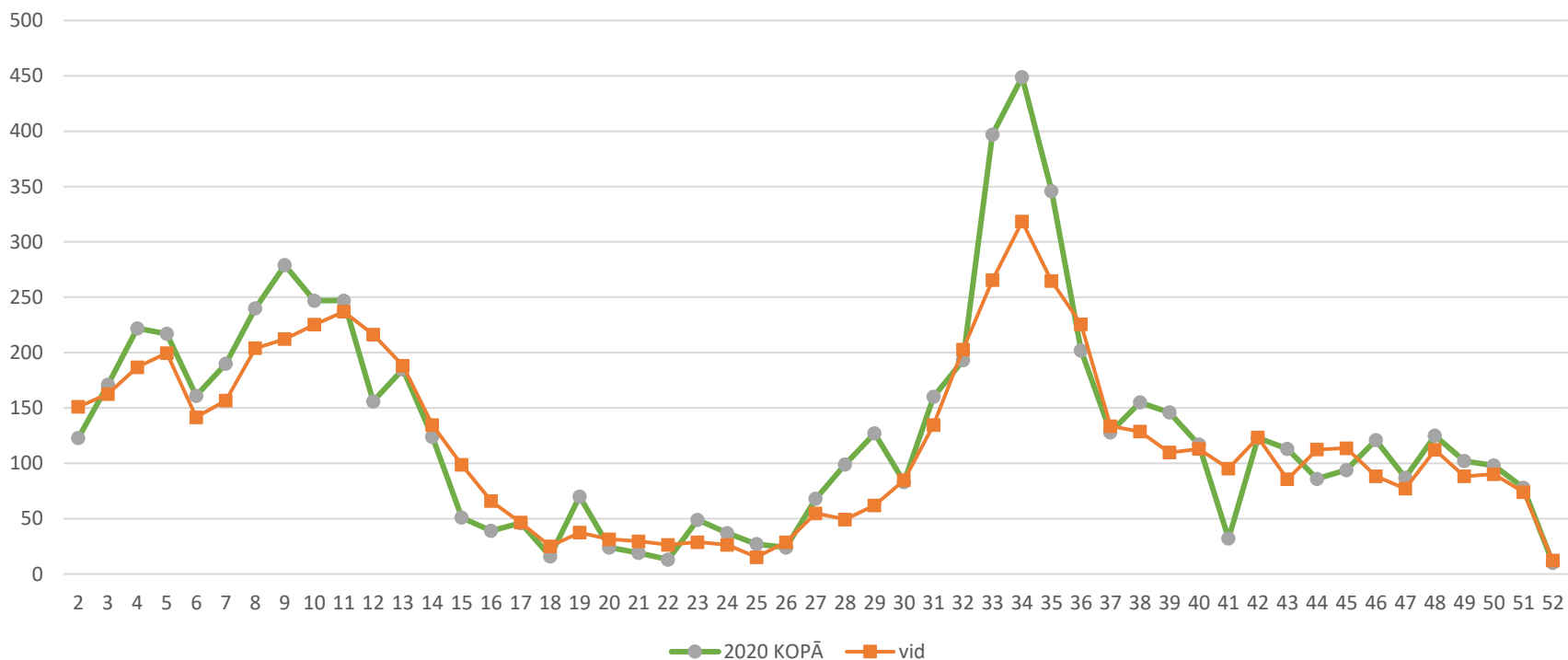

■ Soja ■ Sējas lini ■ Baltās sinepes

Valsts augu
aizsardzības dienests

Laboratoriju paraugu plūsma salīdzinājums 2020.g. ar četrp gadu vidējo

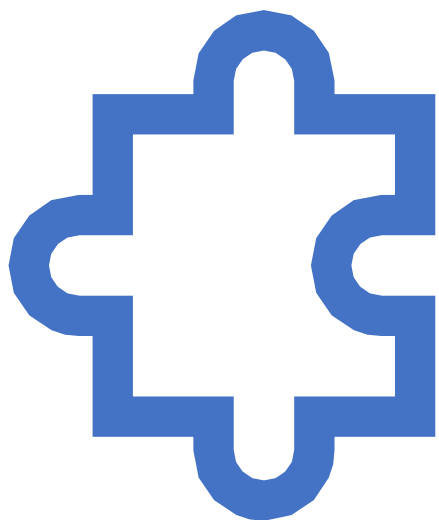

Valsts augu
aizsardzības dienests

Par paraugu plūsmas plānu

- Kopš 2020.g. visi kordinātie sēklu paraugi tiek analizēt NSKL
- Saldus laboratorija tiks optimizēta 2021.gadā (jūnijs/jūlijs) un visi sertifikācijas un atkārtota pārbaude tirdzniecības paraugi, tiks analizēti NSKL (Rīga), klientu ienestie paraugi tiks dalīti starp NSKL un Bauskas laboratoriju, nepieciešamības gadījumā tiks piesaistīta arī Valmieras laboratorija
- Par Bauskas laboratorijas optimizāciju šobrīd netiek diskutēts un tuvāko 3 gadu laikā tā nav plānota.

Elektronizācijas
SKD

Valsts augu
aizsardzības dienests

ERAF I

- *Sēklaudzēšanas lauka apskate*
- *Vidējā sēklu parauga ņemšana, analīžu veikšana un etiķešu izgatavošana (satur 4 dažādus procesus)*
- *Atļauja konvencionālas izcelsmes sēklu un pavairošanas materiālu izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā*

Valsts augu
aizsardzības dienests

Sēklaudzēšanas lauka apskate

2019.gadā inspektori uzsāka LA App lietošanu (attiekšanās no papīra veidlapām)

2020.gada jaunumi:

- ✓ primāro datu tabulas uzreiz pēc LA pabeigšanas tika nosūtītas uz klienta norādīto e-pastu
- ✓ lauku apskates protokoli tika izsniegti kā e-doc , nosūtot uz klienta norādīto e-pastu

2021.gadā paredzēts pilnībā ieviest e-pakalpojumu – klienta iesniegums izmantojot **zemkopības nozares e-pakalpojumu vietni**

<https://epakalpojumi.zm.gov.lv/>

Valsts augu
aizsardzības dienests

Vidējā sēklu parauga ņemšana, analīžu veikšana un etiķešu izgatavošana

- 2020.gadā - ieviesta sēklu kvalitāti apliecinošo dokumentu izsniegšana e-doc veidā nosūtot uz klienta norādīto e-pastu
- 2021.gada februārī paredzēts ieviest PN App lietošanu:
  - ✓ attiešanās no papīra veidlapām
  - ✓ paraugu noņemšanas aktu uzreiz pēc PN pabeigšanas tiks nosūtīts uz klienta norādīto e-pastu
- 2021.gadā trešais ceturksnis paredzēts pilnībā ieviest e-pakalpojumu – klienta iesniegums izmantojot **zemkopības nozares e-pakalpojumu vietni** <https://epakalpojumi.zm.gov.lv/>

Valsts augu
aizsardzības dienests

Atļauja konvencionālas izcelsmes pavairošanas materiāla izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā

- 2021.gada februārī paredzēts pilnībā ieviest e-pakalpojumu klienta iesniegums izmantojot **zemkopības nozares e-pakalpojumu vietni**

<https://epakalpojumi.zm.gov.lv/>

- Šobrīd tiek precizēts lietotāja ceļvedis

Valsts augu
aizsardzības dienests

Jaunie e-pakalpojumi 2021.gadā

- Bioloģiskās lauksaimniecības pavairojamā materiāla datu bāze
- Bioloģiskās lauksaimniecības pavairojamā materiāla vispārējās atļaujas izmantoto daudzumu uzskaite
- Heterogēnā materiāla reģistrs

Valsts augu
aizsardzības dienests

ERAF II (2021-2023)

Izveidot 3 jaunus pilnībā elektronizētus pakalpojumus:

- Augu šķirnes licences līguma reģistrācija (VAAD)
- Pieteikšanās Augu pases un/vai etiķetes izgatavošanai (VAAD)
- Lauka pēcpārbaudes rezultātu nosūtīšana klientam – datus sasaistot ar lauku apskates rezultātiem (VAAD)

Valsts augu
aizsardzības dienests

2020. gada izaicinājumi

- RNQP ieviešana visos sēklaudzēšanas un tirdzniecības noteikumos, jo ieviešana un piemērošana sākās sezonas laikā
- Sertifikācijas procesa nodrošināšana nezināmos apstākļos

Covid - 19 ietekmē sertifikācijas procesi nav apstājušies!

Covid - savā veidā ir paātrinājis e-pakalpojumu ieviešanu

Covid ir ietekmējis analīžu rezultātu termiņus, lūdzam būt saprotošiem. Cenšamies nodrošināt pēc iespējas ilgāk pakalpojuma sniegšanu strādājot divās maiņās

Valsts augu
aizsardzības dienests

Uzdevumi/aktualitātes 2021.gadam

- ✓ ISTA audits 01.- 02.02.2021.
- Visu e-pakalpojumu lietošana **zemkopības nozares e-pakalpojumu vietnē** no klientu puses
- Bioloģiskās lauksaimniecības pavairojamā materiāla datu bāze, vispārējās atļaujas izmantoto daudzumu uzskaite
- Heterogēnā materiāla reģistra izveide

Paldies par
uzmanību!

